

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
Scrúdú na hArdteistiméireachta 2015 – Leaving Certificate Examination 2015
Gaeilge: Ardleibhéal agus Gnáthleibhéal
Dé Luain, an 8ú lá de Mheithimh
Cuid 1: An triail chluastuisceana

Tá trí chuid sa triail seo: Cuid A, Cuid B agus Cuid C. Tá na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le gach ceann de na trí chuid sin clóbhuailte ar do scrúdpháipéar.

Cuid A

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid A.

Fógra a haon

Seo fógra ó Raidió Fáilte. Cuirfear tús le clár nua ar Raidió Fáilte ar an dara lá déag de Bhealtaine. ‘An Seomra Ceoil’ an t-ainm a bhéas ar an gclár nua. Beidh an clár nua ar siúl ar leath uair tar éis a seacht tráthnóna Dé hAoine. Clár popcheoil do dhéagóirí a bhéas ann. Ar an gclár, cloisfear na hamhráin is deireanaí ó na cairteacha. Chomh maith leis sin, beidh plé ar na réaltaí móra popcheoil agus ar na féilte ceoil timpeall na tíre. Beidh comórtas seachtainiúil ar an gclár freisin. Éisteoir ar bith a sheolann téacs isteach leis an bhfreagra ceart, beidh seans aige duais a bhuachan. Ar na duaiseanna a bhronnfar gach seachtain beidh ticéid chuig ceolchoirmeacha agus t-léinte. Bígí ag éisteacht linn!

Fógra a dó

Seo fógra ó Oideas Gael. Cuirfidh Oideas Gael cúrsa Gaeilge agus cultúir ar siúl do dhaoine fásta an samhradh seo. Mairfidh an cúrsa seo seachtain. Is i nGleann Cholm Cille, Contae Dhún na nGall a bheidh an cúrsa ar siúl. Tosóidh an cúrsa ar an gcúigiú lá is fiche de Lúnasa. Ar maidin beidh ranganna ar siúl i labhairt agus i scríobh na Gaeilge. Beidh raon leathan imeachtaí ar siúl i ndiaidh na ranganna: péintéireacht, amhránaíocht, léamh filíochta agus siúlóidí ar an sliabh, mar shampla. Dhá chéad daichead euro an costas a bheidh air. Tá gach eolas faoin gcúrsa seo le fáil ó Oideas Gael ag an uimhir 074 930285.

Cuid B

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid B.

Comhrá a haon

Cáit: Haigh, a Dhónaill. Chuala mé dea-scéal faoi do scoil.

Dónall: Ó, sea, a Cháit. Fuair muid an bhratach glas trí seachtainí ó shin. Éacht a bhí ann, cinnte. Muidne an chéad scoil dara leibhéal sa chontae seo a fuair an bhratach glas.

Cáit: Comhghairdeachas libh. Cad go díreach a rinne sibh?

Dónall: Chuir muid feachtas ar siúl a mhair dhá bhliain. Bhí dhá thoradh ar an fheachtas. Ta níos lú bruscar thart fén scoil anois agus déanann muid níos mó athchúrsála.

Cáit: Cad é mar a d'éirigh libh é sin a bhaint amach?

Dónall: Ar dtús chuir muid coiste glas ar bun. Bhí scoláire amháin as gach rang ar an choiste sin. Ansin rinne muid plean gníomhaíochta don scoil. Bhí duais speisialta againn uair gach téarma don rang a rinne an iarracht ab fhearr chun an plean a chuir i bhfeidhm.

SOS

Cáit: Is iontach an rud an athchúrsáil. Níl a fhios agam cén fáth nach raibh muid go léir ag athchúrsáil earraí i bhfad roimhe seo.

Dónall: Is féidir an-chuid rudaí a athchúrsáil sa lá atá inniu ann, a Cháit. Sa scoil againne, mar shampla, rinne muid buidéil phlaisteacha, cannaí agus páipéir a athchúrsáil. D'éirigh linn laghdú mór a dhéanamh ar na málaí bruscair a bhí á dtabhairt díreach go dtí an t-ionad dumpála.

Cáit: Iontach ar fad. Bíonn tionchar maith ag an fheachtas glas ar na scoláirí, gan dabht. Cuireann sé an smaintiú iad ar an timpeallacht, ar an athrú aeráide agus ar théamh an domhan. Inis dom, an bhfuil aon phlean ag an choiste glas chun aon athrú eile a dhéanamh ar scoil?

Dónall: Cinnte, tá plean againn. Beimid ag iarraidh leictreachas agus teas a shábháil sa scoil an bhliain seo chugainn. Ta táillí móra le hóc orthu sin faoi láthair.

Cáit: Ó, a Dhónaill, ná luaigh an focal 'táillí', in ainm Dé! Tá mé cráite ag éisteacht leis an chaint ar fad faoi na táillí uisce atá le hóc anois.

Dónall: Sea, a Cháit. Ní maith le aon duine na táillí uisce.

Comhrá a dó

Daithí: Conas atá tú, a Orla? Ní fhaca mé tú in aon chor an samhradh seo. Cá raibh tú?

Orla: Bhí mé ar saoire san Astráil, a Dhaithí. Chaith mé féin agus mo thuismitheoirí sé seachtainí ann. Bhaineamar an-taitneamh as an turas.

Daithí: Ó, go hiontach. An bhfuil gaolta agat san Astráil?

Orla: Tá mo dheartháir Seán agus uncail liom ina gcónaí amuigh ansin.

Daithí: Cén fáth a ndeachaigh siad go dtí an Astráil? Nach raibh siad sásta anseo in Éirinn?

Orla: Cúrsaí oibre ba chúis leis an mbeirt acu imeacht. D'imigh m'uncail sna hochtóidí nuair a chaill sé a phost. D'imigh Seán anuraidh mar bhí sé mí-shásta leis an obair a bhí aige.

SOS

Daithí: Cad a dhéanann d'uncaíl san Astráil anois?

Orla: Is tógálaí é.

Daithí: Agus do dheartháir Seán, nach raibh seisean ag obair leis na ríomhairí sular imigh sé?

Orla: Bhí, ach shocraigh sé imeacht. Tá sé ag obair san Astráil anois agus tá saol níos fearr aige ansin. Faigheann sé pá níos airde ansin agus tá an costas maireachtála níos ísle freisin.

Daithí: An bhfillfidh siad ar Éirinn, meas tú?

Orla: Ní fhillfidh m'uncaíl. Tá sé pósta amuigh ann agus tá beirt pháistí aige.

Daithí: Ach fillfidh Seán, nach bhfillfidh?

Orla: Is dóigh liom go bhfillfidh. Tá sé ag siúl amach le cailín as Cill Dara agus ba mhaith léi siúd socrú síos anseo in Éirinn. An taithí oibre atá á fáil ag Seán san Astráil, cabhraigh sí leis post maith a fháil nuair a fhillfidh sé.

Daithí: Beidh gach rud ag braith ar an ngeilleagar, dar ndóigh. Cé go bhfuil feabhas le braith ar chúrsaí in Éirinn anois, tá dhá fhadhb fós againn. Tá an ráta dífhostaíochta ard agus tá fiacha troma ar dhaoine.

Orla: Tá an ceart agat. Nósaigh an aimsir.

Cuid C

Léigh anois go cúramach ar do scrúdpháipéar na treoracha agus na ceisteanna a ghabhann le Cuid C.

Píosa a haon

Beidh Éirí Amach na Cásca i 1916 á chomóradh an bhliain seo chugainn. Beidh cuid de na himeachtaí ar siúl ag Teach an Phiarsaigh i Ros Muc i gConamara. Chaitheadh Pádraig Mac Piarais an samhradh ansin sna blianta díreach roimh an Éirí Amach. Agus é ar saoire i gConamara bhíodh sé ag scríobh, ag cur feabhais ar a chuid Gaeilge agus ag pleanáil don Éirí Amach. Bíonn an teach ar oscailt do chuairteoirí óna deich a chlog ar maidin go dtí a sé a chlog tráthnóna gach lá i rith an tsamhraidh. Tá sé i gceist ag an rialtas ionad oidhreachta a thógáil taobh leis an teach in am don chomóradh.

Píosa a dó

Ta seirbhís nuachta trí Ghaeilge le fáil ar líne anois. Tuairisc.ie an t-ainm atá ar an tseirbhís idirlín seo. Cuireadh tús léi i mí Dheireadh Fómhair seo caite. Is nuachtán ar líne é Tuairisc.ie. Tá an tseirbhís seo ag freastal ar phobal na Gaeilge agus na Gaeltachta in Éirinn agus ar chainteoirí Gaeilge thar lear. Tá scéalta de gach saghas le fáil ar an

tseirbhís seo: cúrsaí reatha, spórt, cultúr agus oideachas, mar shampla. Tá oifigí Tuairisc.ie suite i mBearna, Contae na Gaillimhe mar tá córas ardluais leathanbhanda ar fáil ann. Céim eile chun tosaigh atá sa tseirbhís seo a chuireann an Ghaeilge chun cinn ar na meáin nua-aoiseacha.

Sin deireadh na trialach. Slán